

บันทึก

เรื่อง การกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง
แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และการได้รับยกเว้นไม่ต้อง
ปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯของโรงงานจำพวกที่ ๓
ซึ่งตั้งอยู่ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมดังกล่าวหรือภายในเขต
นิคมอุตสาหกรรมซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีหนังสือ ที่ อก ๐๔๐๓/๖๔๓๓ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๓๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรม และกำหนดให้การประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ หรือโรงงานจำพวกที่ ๓ ที่ตั้งอยู่ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมดังกล่าว หรือในเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม ได้รับสิทธิพิเศษยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้บางประการ กล่าวคือ โรงงานจำพวกที่ ๒ ได้รับยกเว้นไม่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบตามมาตรา ๑๑ และโรงงานจำพวกที่ ๓ ได้รับยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ นั้น กระทรวงอุตสาหกรรมมีปัญหาข้อกฎหมายในทางปฏิบัติเกี่ยวกับบทบัญญัติมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ ดังนี้

๑. การประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ หรือในเขตนิคมอุตสาหกรรมดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ หรือไม่ กล่าวคือ ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ถ้าประสงค์จะเริ่มประกอบกิจการโรงงานในส่วนหนึ่งส่วนใดจะต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบไม่น้อยกว่า ๑๕ วันก่อนวันเริ่มประกอบกิจการโรงงาน หรือไม่ และในกรณีที่มีการทดลองเดินเครื่องจักรก่อนการเริ่มประกอบกิจการโรงงาน ผู้ประกอบกิจการโรงงานดังกล่าว จะต้องแจ้งวัน เวลา และระยะเวลาการทดลองเดินเครื่องจักรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน หรือไม่

๒. เมื่อรัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดให้ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ แล้ว ต่อมารัฐมนตรีจะประกาศยกเลิกเขตประกอบการอุตสาหกรรมแห่งนั้นได้หรือไม่ หรือจะมีกรณีใดบ้างที่อาจประกาศยกเลิกได้ เช่น ไม่มีโรงงานเข้าไปประกอบกิจการในเขตประกอบการอุตสาหกรรมนั้น หรือมีโรงงานจำนวนไม่มากนัก เป็นต้น

๓. การประกาศกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขเรื่องประเภทหรือชนิดของโรงงานที่จะให้ตั้งหรือขยาย หรือที่จะไม่ให้ตั้งหรือขยาย ไว้ในประกาศได้หรือไม่ หรือจะออกประกาศโดยให้เขตประกอบการอุตสาหกรรม มีกำหนดระยะเวลา เช่น ๕ ปี หรือ ๑๐ ปี เป็นต้น เช่นนี้จะกำหนดได้หรือไม่

หน่วยงานที่รับผิดชอบในกระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาปัญหาข้อกฎหมาย

ดังกล่าวแล้ว มีความเห็นแตกต่างเป็นสองฝ่ายคือ

ฝ่ายแรก มีความเห็นว่า

๑. ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ หรือเขตนิคมอุตสาหกรรม ไม่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบไม่น้อยกว่า ๑๕ วันก่อนวันเริ่มประกอบกิจการโรงงาน และไม่ต้องแจ้งวัน เวลา และระยะเวลาการทดลองเดินเครื่องจักรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน ตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ เพราะบทบัญญัติดังกล่าวให้ใช้สำหรับกรณีโรงงานที่จะต้องขอรับใบอนุญาตเท่านั้น

๒. เมื่อรัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดให้ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ แล้ว ต่อมารัฐมนตรีสามารถประกาศยกเลิกเขตประกอบการอุตสาหกรรมนั้นได้ตามความเหมาะสม เพราะเป็นดุลพินิจของรัฐมนตรีที่สามารถให้ออกประกาศได้และยกเลิกได้ด้วย

๓. การประกาศกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ รัฐมนตรีสามารถกำหนดเงื่อนไขเรื่องประเภทหรือชนิดของโรงงานที่จะให้ตั้งหรือขยาย หรือที่จะไม่ให้ตั้งหรือขยาย ไว้ในประกาศได้ เพราะเป็นดุลพินิจของรัฐมนตรีตามกฎหมายที่สามารถกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวได้ หรือจะออกประกาศโดยให้เขตประกอบการอุตสาหกรรมมีกำหนดระยะเวลาตามความจำเป็น เช่น ๕ ปี หรือ ๑๐ ปี เป็นต้น ก็ได้

ฝ่ายที่สอง มีความเห็น ดังนี้

๑. ตามความเห็นของฝ่ายแรกในปัญหาข้อ ๑ ที่ว่า บทบัญญัติมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ ให้ใช้สำหรับกรณีโรงงานที่จะต้องขอรับใบอนุญาตเท่านั้นนั้น ฝ่ายที่สองเห็นด้วยในเหตุผลข้อนี้ แต่เนื่องจากผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ หรือโรงงานจำพวกที่ ๓ ที่ตั้งอยู่ในเขตประกอบการอุตสาหกรรมหรือเขตนิคมอุตสาหกรรมมีหน้าที่ที่จะต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ เช่นเดียวกัน ไม่ได้รับการยกเว้นในส่วนนี้ด้วย ดังนั้น ผู้ประกอบกิจการโรงงานดังกล่าวจึงต้องแจ้งประกอบกิจการต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เช่นเดียวกัน เพื่อที่จะสามารถเริ่มต้นการเก็บค่าธรรมเนียมรายปีได้ โดยนำความตามบทบัญญัติมาตรา ๑๓ ดังกล่าวมาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒. ตามปัญหาข้อ ๒ นั้น เมื่อรัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดให้ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรมแล้ว ต่อมารัฐมนตรีจะประกาศยกเลิกไม่ได้ เพราะจะทำให้เกิดความไม่มั่นใจต่อผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรม และกฎหมายก็ไม่เปิดช่องให้รัฐมนตรีใช้ดุลพินิจเช่นนั้นได้

๓. ตามปัญหาข้อ ๓ นั้น การประกาศกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ ดังกล่าว รัฐมนตรีไม่สามารถกำหนดเงื่อนไขโดยกำหนดประเภทหรือชนิดของโรงงานที่จะให้ตั้งหรือขยาย หรือที่จะไม่ให้ตั้งหรือขยาย ไว้ในประกาศดังกล่าวได้ เพราะจะเป็นการขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ และไม่อาจกำหนดเงื่อนไขใดๆ ลงไปในประกาศได้เช่นเดียวกัน

กระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากประเด็นตามปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเป็นปัญหาสำคัญ กระทรวงอุตสาหกรรมจึงขอหารือต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นในประเด็นข้อหารือดังกล่าวข้างต้น

ในการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๖) ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม (นายชาญชัยสรรค์ ประเสริฐศิลป์ นิติกร ๘) กรมโรงงานอุตสาหกรรม (นายเทียร เมฆานนท์ชัย อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม และนายทินกร ไผ่แก้ว นิติกร ๖) และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย(นายสุรศักดิ์ สำเภารัตน์ หัวหน้างานอนุญาตโรงงาน)) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย(กรมโยธาธิการ (นายอดิศร มโนมัยธำรงกุล วิศวกรโยธา ๗ และนายสินธิ์ บุญสิทธิ์ วิศวกรโยธา ๖)) ได้มาชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณา

สรุปได้ว่า ที่มาของข้อหารือปัญหาข้อกฎหมายในครั้งนี้นี้น่าจะสืบเนื่องมาจากปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติของโรงงานที่ตั้งอยู่ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรม ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ จำนวน ๓ เขตด้วยกัน ซึ่งในแต่ละเขตมีปัญหาในรายละเอียด ดังนี้

(๑) เขตประกอบการอุตสาหกรรมที่ตำบลท้ายบ้าน (๖๔๖ ไร่) และตำบลบางปูใหม่ (๒๖๔ ไร่) จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งโรงงานที่ตั้งอยู่ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมดังกล่าวจะประกอบกิจการเกี่ยวกับการฟอกหนัง สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นในเขตประกอบการอุตสาหกรรมนี้ ได้แก่ ปัญหาของการบำบัดน้ำเสียเพราะกรมโรงงานอุตสาหกรรมไม่สามารถควบคุมจำนวนโรงงานที่เข้าไปตั้งและประกอบกิจการภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมนี้ได้ เนื่องจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำเขตประกอบการฯ และผู้ประกอบกิจการโรงงานภายในเขตฯก็ไม่ได้มาแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเมื่อเริ่มประกอบกิจการเพราะได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ นอกจากนี้ แม้ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะเข้าไปสำรวจตรวจสอบอยู่บ้าง แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ได้ เพราะกรมโรงงานอุตสาหกรรมมีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในเขตดังกล่าวที่อยู่ ณ ตำบลบางปูใหม่ (๒๖๔ ไร่) ทางราชการได้ออกใบอนุญาตให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม โดยอนุญาตให้แก่สมาคมอุตสาหกรรมฟอกหนัง(ใบอนุญาตฯลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๓๖) แต่ระบบบำบัดน้ำเสียรวมดังกล่าวไม่เพียงพอที่จะบำบัดน้ำเสีย และในใบอนุญาตที่ออกให้แก่สมาคมอุตสาหกรรมฟอกหนัง(ซึ่งเป็นเจ้าของโครงการในเขตประกอบการฯ) ก็ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขใดไว้ให้ทางราชการสามารถบังคับให้สมาคมอุตสาหกรรมฟอกหนังต้องรับผิดชอบในกรณีที่มิโรงงานฟอกหนังเพิ่มเติมขึ้นจากเดิม จนกระทั่งระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้อนุญาตไว้เดิมไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ดังนั้น ในปัจจุบันนี้สมาคมอุตสาหกรรมฟอกหนัง ซึ่งเป็นเจ้าของโครงการในเขตประกอบการฯนี้ จึงไม่รับผิดชอบดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวมให้มีขนาดเพียงพอและอยู่ในสภาพที่สามารถบำบัดน้ำเสียได้

(๒) เขตประกอบการอุตสาหกรรมที่เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานครซึ่งลักษณะของโครงการเป็นมินิแฟคตอรีหรือเรือนแถวอุตสาหกรรมจำนวน ๒,๐๐๐ หน่วย เจ้าของ

โครงการ คือ บริษัททวงแวนชชีวาลแฟคตอรี จำกัด และบริษัททวงแวนแสงประทีป จำกัด ปัญหาที่เกิดขึ้นในเขตประกอบการอุตสาหกรรมนี้ คือ ขณะนี้มีโรงงานที่ตั้งอยู่ภายในเขตประกอบการฯ จำนวน ๙๙ โรงงาน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นโรงงานชุบโลหะ แต่เจ้าของโครงการไม่ได้ดูแลและแก้ไข ปัญหาในเรื่องสิ่งแวดล้อม กล่าวคือไม่มีการติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสีย โดยเจ้าของโครงการอ้างว่ามี โรงงานน้อย ไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับ ความปลอดภัยในด้านความมั่นคงแข็งแรงของอาคารโรงงาน เพราะการออกแบบอาคารโรงงานอยู่ในลักษณะที่ไม่ปลอดภัย

(๓) เขตประกอบการอุตสาหกรรมที่ตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง และตำบลบ้าน แลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งลักษณะของโครงการเป็นศูนย์อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์ downstream อุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและอุตสาหกรรมต่อเนื่องของกลุ่มบริษัทในเครือของเจ้าของโครงการ คือ บริษัทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด ปัญหาที่เกิดขึ้นในเขตประกอบการอุตสาหกรรมนี้ คือ ได้มีการตั้งโรงงานกลั่นน้ำมันขนาดใหญ่ ฯลฯ ภายในเขตประกอบการฯ ซึ่งโรงงานดังกล่าวเป็นโรงงานประเภทที่กระทรวงอุตสาหกรรมมีนโยบายที่จะห้ามมิให้มีการตั้งหรือขยาย โดยขั้นแรกนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมได้ประกาศเป็น “นโยบายภายใน” ห้ามมิให้มีการตั้งหรือขยายโรงงานประเภทดังกล่าวเท่านั้น ไม่ได้ออกเป็นประกาศของรัฐมนตรี โดยอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีตามที่มาตรา ๓๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯบัญญัติไว้แต่อย่างใด ทั้งนี้ เพราะกระทรวงฯเข้าใจว่า ผู้ประกอบกิจการโรงงานคงจะต้องมาขออนุญาตจากผู้ อนุญาตตามกฎหมายโรงงานอยู่แล้วทุกกรณี ซึ่งก็จะทำให้สามารถควบคุมได้

แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเมื่อมีประกาศกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ แล้ว ทำให้โรงงานที่ตั้งอยู่ภายในเขตประกอบการฯได้รับยกเว้นไม่ต้องรับอนุญาต และ นอกจากนั้น ยังปรากฏด้วยว่า ผู้ประกอบกิจการโรงงานดังกล่าวไม่ได้ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ เมื่อเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบเรื่องความปลอดภัยของโรงงาน และเรื่องการดูแลรักษาให้มีการ ปล่อยของเสีย มลพิษหรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้นว่า ในด้านสิ่งแวดล้อมได้ มีการลักลอบเผากากน้ำมันและพลาสติก การลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรม การลักลอบดูดทรายใน ทะเล และในระยะหลังได้มีอัคคีภัยเกิดขึ้นหลายครั้ง

สำหรับการควบคุมอาคารโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร เพื่อ ประโยชน์แห่งความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัยการสาธารณสุข ฯลฯ ตลอดจนงานอื่นที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ นั้น ผู้แทน กระทรวงมหาดไทย (กรมโยธาธิการ) ชี้แจงว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” จะพิจารณาตรวจสอบเพียง ว่าอาคารดังกล่าวได้ก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารบัญญัติไว้หรือไม่ เท่านั้น ส่วนปัญหาว่าผู้ได้รับใบอนุญาต ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารยังจะมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายอื่นในส่วนที่เกี่ยวข้อง ต่อไปหรือไม่ (เช่น กฎหมายโรงงาน) นั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะไม่เข้าไปดำเนินการในเรื่องนี้ เจ้าพนักงานฯ มีหน้าที่เพียงแต่ต้องแจ้งเป็นคำเตือนไว้ในใบอนุญาตที่ได้ออกให้ตามกฎหมายว่า

ด้วยการควบคุมอาคารให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทราบว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตยังคงมีหน้าที่ต้องขออนุญาตเกี่ยวกับอาคารนั้นตามกฎหมายอื่นในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปเท่านั้น ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๑๓ ทวิ (๓) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารพ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่วนปัญหาตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในเขตประกอบการอุตสาหกรรมทั้ง ๓ เขต ดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมโยธาธิการ) แจ้งว่า ไม่ทราบรายละเอียดในเรื่องนี้ เนื่องจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมไม่ได้ประสานงานหรือรายงานเรื่องดังกล่าวให้กรมโยธาธิการทราบแต่อย่างใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงอุตสาหกรรมประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรมและผู้แทนกระทรวงมหาดไทยแล้ว เห็นว่า ในเรื่องนี้กระทรวงอุตสาหกรรมได้ตั้งคำถามมา ๓ ปัญหาคือ

ปัญหาที่ ๑ ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ที่อยู่ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ หรือภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่

ปัญหาที่ ๒ ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศกำหนดให้ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งแล้ว ต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมจะประกาศยกเลิกเขตประกอบการอุตสาหกรรมแห่งนั้นได้หรือไม่ หรือจะมีกรณีใดบ้างที่อาจประกาศยกเลิกได้ และ

ปัญหาที่ ๓ การประกาศกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมจะกำหนดเงื่อนไขเรื่องประเภทหรือชนิดของโรงงานที่จะให้ตั้งหรือขยาย หรือที่จะไม่ให้ตั้งหรือขยายไว้ในประกาศดังกล่าวได้หรือไม่ และจะประกาศกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมโดยมีกำหนดระยะเวลาไว้ด้วยได้หรือไม่

แต่ก่อนที่จะพิจารณาวินิจฉัยในปัญหาข้างต้นที่กระทรวงอุตสาหกรรมหารือมานั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) เห็นว่า มีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงประเด็นเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับปัญหานี้ใน ๓ ประเด็นก่อน คือ ประเด็นเรื่องจำพวกของโรงงาน ประเด็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงจำพวกของโรงงานจากโรงงานจำพวกหนึ่งไปเป็นโรงงานอีกจำพวกหนึ่ง และประเด็นเรื่องข้อกำหนดของกฎหมายที่กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานแต่ละจำพวกต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ ๑ เรื่อง จำพวกของโรงงาน ตามพระราชบัญญัติโรงงานพ.ศ. ๒๕๓๕ ได้แบ่งจำพวกของโรงงานออกเป็น ๓ จำพวก^๑ คือ โรงงานจำพวกที่ ๑ ได้แก่ โรงงานประเภท

^๑ มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้โรงงานตามประเภทชนิดหรือขนาดใดเป็นโรงงานจำพวกที่ ๑ โรงงานจำพวกที่ ๒ หรือโรงงานจำพวกที่ ๓ แล้วแต่กรณี โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการควบคุมดูแล การป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ การป้องกันความเสียหาย และการป้องกันอันตรายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่จะมีต่อประชาชนหรือสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งออกเป็นดังนี้

ชนิด และขนาดที่สามารถประกอบกิจการโรงงานได้ทันทีตามความประสงค์ของผู้ประกอบกิจการโรงงาน โรงงานจำพวกที่ ๒ ได้แก่ โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่เมื่อจะประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบก่อน และโรงงานจำพวกที่ ๓ ได้แก่ โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่การตั้งโรงงานจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้

ในการกำหนดให้โรงงานใดเป็นโรงงานจำพวกที่ ๑ หรือโรงงานจำพวกที่ ๒ หรือโรงงานจำพวกที่ ๓ นั้น มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง^๒ แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวง^๓ กำหนด โดยพิจารณาตามประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน

เมื่อพิจารณาจากกฎกระทรวงฉบับแรก คือ กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว จะเห็นได้ว่า โรงงานประเภทและชนิดเดียวกันอาจจะเป็นโรงงานจำพวกที่ ๑ หรือโรงงานจำพวกที่ ๒ หรือโรงงานจำพวกที่ ๓ ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของโรงงาน ซึ่งถูกกำหนดโดยขนาดของเครื่องจักรที่ใช้ในโรงงาน หรือจำนวนคนงานในโรงงาน หรือทั้งขนาดของเครื่องจักรและจำนวนคนงาน เช่น โรงงานตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงดังกล่าวลำดับที่ ๒๓ ได้แก่ โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอ ซึ่งมิใช่เครื่องนุ่งห่มอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ (๑) การทำผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอเป็นเครื่องใช้ในบ้าน (๒) การทำถุงหรือกระสอบ ซึ่งมีใช้ถุงหรือกระสอบพลาสติก (๓) การทำผลิตภัณฑ์จากผ้าใบ (๔) การตกแต่งหรือเย็บปักถักร้อยสิ่งทอโรงงานดังกล่าวนี้ถ้าใช้คนงานไม่เกิน ๒๐ คน ก็เป็นโรงงานจำพวกที่ ๑ หรือถ้าใช้คนงานไม่เกิน ๕๐ คนและไม่จัดอยู่ในจำพวกที่ ๑ ก็จะเป็นโรงงานจำพวกที่ ๒ หรือถ้าใช้คนงานเกิน ๕๐ คน ก็จะเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ หรือโรงงานตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงฯ ใน ลำดับที่ ๑๐ ได้แก่ โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับอาหารจากแป้งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ (๑) การทำขนมปังหรือขนมเค้ก (๒) การทำขนมปังกรอบหรือขนมอบแห้ง (๓) การทำผลิตภัณฑ์อาหารจากแป้งเป็นเส้น เม็ด หรือชิ้น โรงงานดังกล่าวนี้ถ้าใช้เครื่องจักรไม่เกิน ๒๐ แรงม้าและคนงานไม่เกิน ๒๐ คน ก็จะเป็นโรงงานจำพวกที่ ๑ หรือถ้าใช้เครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้าและคนงานไม่เกิน ๕๐ คน และไม่จัดอยู่ในจำพวกที่ ๑ ก็จะเป็นโรงงานจำพวกที่ ๒ หรือถ้าใช้เครื่องจักรเกิน ๕๐ แรงม้าหรือคนงานเกิน ๕๐

(๑) โรงงานจำพวกที่ ๑ ได้แก่ โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่สามารถประกอบกิจการโรงงานได้ทันทีตามความประสงค์ของผู้ประกอบกิจการโรงงาน

(๒) โรงงานจำพวกที่ ๒ ได้แก่ โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่เมื่อจะประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบก่อน

(๓) โรงงานจำพวกที่ ๓ ได้แก่ โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่การตั้งโรงงานจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้

เมื่อมีประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๒ (๑) ให้โรงงานที่กำหนดในประกาศดังกล่าวเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ ด้วย

^๒ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๓ กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

คน ก็จะเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ เป็นต้น

ประเด็นที่ ๒ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงจำพวกของโรงงาน เมื่อได้ทราบถึง”จำพวก”ของโรงงานแล้ว ก็มีความจำเป็นจะต้องพิจารณาต่อไปว่า โรงงานเหล่านั้นอาจเปลี่ยนแปลงจากจำพวกหนึ่งไปเป็นอีกจำพวกหนึ่งได้ด้วยเหตุใดบ้าง ซึ่งเมื่อพิจารณาบทบัญญัติของพระราชบัญญัติโรงงานฯ แล้ว จะเห็นได้ว่า โรงงานอาจเปลี่ยนแปลงจำพวกได้หลายสาเหตุด้วยกัน ทั้งโดยเหตุที่ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปและโดยเหตุที่ข้อกำหนดเปลี่ยนแปลงไป คือ บทบัญญัติของกฎหมายได้เปลี่ยนแปลงไป คือ

(๑) ประการแรก เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงขนาดของโรงงานตามข้อเท็จจริง กรณีก็จะมีผลทำให้จำพวกของโรงงานเปลี่ยนแปลงได้ เช่น โรงงานจำพวกที่ ๒ อาจเปลี่ยนแปลงเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ ได้ ถ้าข้อเท็จจริงต่อมาปรากฏว่าโรงงานจำพวกที่ ๒ ได้มีการเพิ่มขนาดของเครื่องจักรที่ใช้ในโรงงานและ/หรือเพิ่มจำนวนคนงานในโรงงาน เป็นต้น

(๒) ประการที่สอง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดของกฎกระทรวงตามมาตรา ๗ กล่าวคือ ปัจจุบันการกำหนดจำพวกของโรงงานเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕)๑ ดังนั้น หากต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงดังกล่าว ก็จะมีผลทำให้จำพวกของโรงงานเปลี่ยนแปลงไปด้วย

(๓) ประการที่สาม เมื่อมีประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๒ (๑)๑ กล่าวคือ เมื่อรัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีได้ออกประกาศกำหนดจำนวนและขนาดของโรงงานแต่ละประเภทหรือชนิดที่จะให้ตั้งหรือขยาย หรือที่จะไม่ให้ตั้งหรือขยายในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงความปลอดภัยของประเทศหรือของสาธารณชนแล้ว ก็จะมีผลทำให้โรงงานตามที่กำหนดในประกาศดังกล่าวและตั้งอยู่ภายในเขตท้องที่ตามที่กำหนดไว้ เปลี่ยนเป็นโรงงานจำพวกที่ ๔ ทั้งหมด ทั้งนี้ ตามมาตรา ๗ วรรคสอง๑ แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ และเมื่อได้มีประกาศดังกล่าวแล้ว ผู้ประกอบกิจการโรงงานที่ยัง

๑ มาตรา ๓๒ เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง ความปลอดภัยของประเทศหรือของสาธารณชน ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาใน เรื่องดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดจำนวนและขนาดของโรงงานแต่ละประเภทหรือชนิดที่จะให้ตั้งหรือขยาย หรือที่จะไม่ให้ตั้งหรือขยายในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง

(๒) กำหนดชนิด คุณภาพ อัตราส่วนของวัตถุดิบ แหล่งกำเนิดของวัตถุดิบและหรือปัจจัยหรือชนิดของพลังงานที่จะนำมาใช้หรือผลิตในโรงงาน

(๓) กำหนดชนิดหรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในโรงงานที่จะให้ตั้งหรือขยาย

(๔) กำหนดให้นำผลผลิตของโรงงานที่จะให้ตั้งหรือขยายไปใช้ในอุตสาหกรรมบางประเภท หรือให้ส่งผลผลิตออกนอกราชอาณาจักรทั้งหมดหรือบางส่วน

๑ มาตรา ๗ วรรคสอง

๑ล๑

๑ล๑

เมื่อมีประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๒ (๑) ให้โรงงานที่กำหนดในประกาศดังกล่าวเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ ด้วย

ไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๑ หรือผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ก็จะต้องไปขอรับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตตามมาตรา ๑๒ เพราะโรงงานดังกล่าวได้เปลี่ยนเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ ไปแล้ว ทั้งนี้ ตามนัยแห่งมาตรา ๒๙^๖ แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ ซึ่งในสาเหตุทั้ง ๓ ประการนี้ สาเหตุประการแรกเป็นกรณีสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาและวินิจฉัยปัญหาข้อหาหรือที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้สอบถามมาในครั้ง นี้ เพราะการเปลี่ยนแปลงจำพวกของโรงงานตามสาเหตุประการแรกนั้น อาจเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ เมื่อปรากฏว่าข้อเท็จจริงได้เปลี่ยนแปลงไป คือ ผู้ประกอบกิจการโรงงานได้เปลี่ยนแปลงขนาดของเครื่องจักร และ/หรือเพิ่มหรือลดจำนวนของคนงานในโรงงาน และนอกจากนั้น บทบัญญัติมาตรา ๑๗^๗ ก็ได้บัญญัติไว้ว่า โรงงานจำพวกที่ ๓ นั้น แม้ภายหลังจะลดขนาดเครื่องจักรและจำนวนคนงานจนกระทั่งไม่เป็น“โรงงาน” ตามคำนิยามของโรงงานตามมาตรา ๕ คือ ใช้เครื่องจักรต่ำกว่า ๕ แรงม้า หรือจำนวนคนงานต่ำกว่า ๗ คน โรงงานดังกล่าวก็ยังเป็นโรงงานที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายโรงงานจนกว่าจะได้แจ้งเลิกประกอบกิจการโรงงานหรือใบอนุญาตสิ้นอายุ อีกด้วย

ประเด็นที่ ๓ เรื่อง ข้อกำหนดของกฎหมายที่กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานต้องปฏิบัติ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้แตกต่างกันไปตามแต่จำพวกของโรงงาน และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ และกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงานฯแล้ว อาจสรุปได้ดังนี้

(๑) ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๑ จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตรา ๘ (อำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงาน) มาตรา ๑๐ (เรื่อง หน้าที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ และประกาศของรัฐมนตรีตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าว) มาตรา ๒๙ (เรื่อง การดำเนินการในกรณีที่มีกฎกระทรวงตามมาตรา ๗ หรือประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๒ (๑) ทำให้โรงงานจำพวกที่ ๑ เปลี่ยนเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓) มาตรา ๓๒ (เรื่อง การที่ต้องปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีโดยอนุวัติคณะรัฐมนตรี) มาตรา ๓๔ (เรื่อง การแจ้งและการดำเนินการในกรณีมีอุบัติเหตุในโรงงานเนื่องจากโรงงานหรือเครื่องจักรของโรงงาน) และมาตราอื่นๆ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและกำกับดูแลโรงงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายฯลฯ และจะต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงานฯ ซึ่งได้แก่ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕)ฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๙)ฯ ว่าด้วยที่ตั้ง

^๖ มาตรา ๒๙ ในกรณีที่มีกฎกระทรวงตามมาตรา ๗ หรือประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๒ (๑) ทำให้โรงงานจำพวกที่ ๑ หรือโรงงานจำพวกที่ ๒ เปลี่ยนเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ ถ้าผู้ประกอบกิจการโรงงานยื่นคำขอใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นมีผลบังคับให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานต่อไปได้โดยมีฐานะเสมือนเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตและให้ผู้อนุญาตออกใบอนุญาตโดยไม่ชักช้า

^๗ มาตรา ๑๗ โรงงานใดที่ผู้ประกอบกิจการได้รับใบอนุญาตอยู่แล้วหากภายหลังปรากฏว่าใช้ขนาดของเครื่องจักรต่ำกว่าห้าแรงม้าหรือจำนวนคนงานต่ำกว่าเจ็ดคน ให้ถือว่าโรงงานนั้นยังเป็นโรงงานตามพระราชบัญญัตินั้นจนกว่าจะได้แจ้งเลิกประกอบกิจการโรงงานหรือใบอนุญาตสิ้นอายุ

สภาพแวดล้อม ลักษณะของอาคาร ฯลฯ ของโรงงาน และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ๖ ว่าด้วยการจัดทำรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการโรงงานที่ผู้ประกอบการโรงงานต้องแจ้งให้ทราบเป็นครั้งคราวหรือตามระยะเวลาที่กำหนด เป็นต้น

(๒) ผู้ประกอบการโรงงานจำพวกที่ ๒ จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตรา ๘ (อำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงาน) มาตรา ๑๑ (เรื่อง หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ และประกาศของรัฐมนตรีย่อยที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว และการที่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนที่จะเริ่มประกอบกิจการโรงงานหรือเมื่อเลิกประกอบกิจการ โอน ให้เช่าหรือให้เช่าซื้อ โรงงาน) มาตรา ๒๙ (เรื่อง การดำเนินการในกรณีที่มีกฎกระทรวงตามมาตรา ๗ หรือประกาศของรัฐมนตรีย่อยตามมาตรา ๓๒ (๑) ทำให้โรงงานจำพวกที่ ๒ เปลี่ยนเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓) มาตรา ๓๒ (เรื่อง การที่ต้องปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีย่อยโดยอนุมติคณะรัฐมนตรี) มาตรา ๓๓ (เรื่อง การแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเมื่อโรงงานจำพวกที่ ๒ หยุดดำเนินงานติดต่อกันเกินกว่าหนึ่งปีและถ้าประสงค์จะประกอบกิจการโรงงานต่อไป ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนเริ่มประกอบกิจการ) มาตรา ๓๔ (เรื่อง การแจ้งและการดำเนินการในกรณีมีอุบัติเหตุในโรงงาน เนื่องจากโรงงานหรือเครื่องจักรของโรงงาน) และมาตรา ๔๓ (เรื่อง การเสียค่าธรรมเนียมรายปีและเงินเพิ่ม) ฯลฯ และต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ๖ ว่าด้วยที่ตั้ง สภาพแวดล้อม ลักษณะของอาคาร ฯลฯ ของโรงงาน กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ๖ กับฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ๖ ว่าด้วยการจัดทำและการแจ้งรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการโรงงาน กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ๖ ว่าด้วยแบบและรายละเอียดที่ต้องแจ้งและแบบใบรับแจ้ง เมื่อจะเริ่มประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ๖ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราในการชำระค่าธรรมเนียมรายปี เป็นต้น

(๓) ผู้ประกอบการโรงงานจำพวกที่ ๓ จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตรา ต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติโรงงานฯ เกือบทั้งหมด ดังนี้

ผู้ประกอบการโรงงานจำพวกที่ ๓ จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติทั่วไปทำนองเดียวกับที่ผู้ประกอบการโรงงานจำพวกที่ ๑ และ/หรือผู้ประกอบการโรงงานจำพวกที่ ๒ จะต้องปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ มาตรา ๘ (อำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงาน) มาตรา ๓๒ (เรื่อง การที่ต้องปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีย่อยโดยอนุมติคณะรัฐมนตรี) มาตรา ๓๓ (เรื่อง การแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเมื่อโรงงานจำพวกที่ ๓ หยุดดำเนินงานติดต่อกันเกินกว่าหนึ่งปีและถ้าประสงค์จะประกอบกิจการโรงงานต่อไป ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนเริ่มประกอบกิจการ และต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่) มาตรา ๓๔ (เรื่อง การแจ้งและการดำเนินการในกรณีมีอุบัติเหตุในโรงงานเนื่องจากโรงงานหรือเครื่องจักรของโรงงาน) และบทบัญญัติอื่นๆ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและกำกับดูแลโรงงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

นอกจากนี้ ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ยังจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ โดยเฉพาะคือ มาตรา ๖ (เรื่อง การเสียค่าธรรมเนียมค่าขอ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตหรือใบอนุญาตขยายโรงงาน ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาต) มาตรา ๑๒ (เรื่อง การขอรับใบอนุญาตและการต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว และประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา ๓๒) มาตรา ๑๓ (เรื่อง การแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเมื่อจะเริ่มประกอบกิจการโรงงาน และการแจ้งวัน เวลา และระยะเวลาการทดลองเดินเครื่องจักร) มาตรา ๑๕ (เรื่อง การขอต่ออายุใบอนุญาต) มาตรา ๑๖ (เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต) มาตรา ๑๗ (เรื่อง การเปลี่ยนแปลงขนาดโรงงาน) มาตรา ๑๘ (เรื่อง การขออนุญาตขยายโรงงาน) มาตรา ๑๙ (เรื่อง การแจ้งเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการเพิ่มจำนวนหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักร หรือเพิ่มเนื้อที่อาคารโรงงานหรือก่อสร้างอาคารโรงงานเพิ่มขึ้นใหม่) มาตรา ๒๐ (เรื่อง การยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต) มาตรา ๒๑ (เรื่อง การขอรับโอนใบอนุญาตในกรณีที่มีการโอนการประกอบกิจการโรงงาน การให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือขายโรงงาน) มาตรา ๒๒ (เรื่อง การขอรับโอนใบอนุญาตในกรณีผู้รับใบอนุญาตตาย) มาตรา ๒๓ (เรื่อง การแสดงใบอนุญาต) มาตรา ๒๔ (เรื่อง การแจ้งเมื่อมีการเปลี่ยนชื่อโรงงานหรือชื่อผู้รับใบอนุญาต) มาตรา ๒๕ (เรื่อง การยื่นคำขอรับใบแทนในกรณีใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลาย) มาตรา ๒๖ (เรื่อง การยื่นคำขอย้ายเครื่องจักร) มาตรา ๒๗ (เรื่อง การย้ายโรงงาน) มาตรา ๒๘ (เรื่อง การแจ้งเมื่อเลิกประกอบกิจการโรงงาน และการดำเนินการเมื่อจะเปลี่ยนแปลงโรงงานจำพวกที่ ๓ เป็นโรงงานจำพวกที่ ๑ หรือโรงงานจำพวกที่ ๒) และมาตรา ๔๓ (เรื่อง การเสียค่าธรรมเนียมรายปีและเงินเพิ่ม) และต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงต่างๆ ซึ่งได้แก่ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕)ฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๙)ฯ ว่า ด้วยที่ตั้ง สภาพแวดล้อม ลักษณะของอาคาร ฯลฯ ของโรงงาน กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๕)ฯ กับฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๓๘)ฯ ว่าด้วยการจัดทำและการแจ้งรายงานข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับการประกอบกิจการโรงงาน กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๕)ฯ จนถึงกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๓๙)ฯ ว่าด้วยการขอรับใบอนุญาตและการเสียค่าธรรมเนียม เป็นต้น

อนึ่ง เป็นที่สังเกตว่า ค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติโรงงานฯ นั้นกฎหมายได้บัญญัติเรื่องค่าธรรมเนียมไว้ ๒ ประเภทด้วยกัน คือ (๑) ค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๖ ซึ่งได้แก่ ค่าธรรมเนียมค่าขอ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตหรือใบอนุญาตขยายโรงงาน ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาต และ (๒) ค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๔๓ ซึ่งได้แก่ ค่าธรรมเนียมรายปีโดยผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ จะต้องชำระค่าธรรมเนียมดังกล่าวทั้ง ๒ ประเภทด้วย แต่ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ จะเสีย “ค่าธรรมเนียมรายปี” แต่เพียงอย่างเดียว และในการพิจารณาประเด็นที่สามเกี่ยวกับหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายนี้ ก็จะต้องคำนึงถึงประเด็นเบื้องต้นในข้อที่ ๒ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงจำพวกของโรงงานด้วยว่า เมื่อโรงงานหนึ่งได้เปลี่ยนแปลงจากจำพวกหนึ่งไปเป็นอีกจำพวกหนึ่ง เช่น มีการ

เพิ่มขนาดของโรงงาน (ขนาดของเครื่องจักรและ/หรือจำนวนคนงาน) หรือเมื่อมีประกาศของรัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ แล้ว ข้อกำหนดของกฎหมายที่กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานนั้นต้องปฏิบัติ ก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นเดียวกัน

เมื่อได้พิจารณาประเด็นเบื้องต้นทั้งสามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ถามมาแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ก็จะวินิจฉัยปัญหาที่กระทรวงอุตสาหกรรมหรือมาทั้ง ๓ ประการตามลำดับดังนี้

สำหรับปัญหาที่ ๑ ที่ว่า ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ หรือภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่

ในบรรดาคำถามในปัญหาทั้ง ๓ ปัญหา ที่กระทรวงอุตสาหกรรมถามมานี้ ปัญหาที่ ๑ เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะปัญหานี้ นอกจากจะเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายโรงงานสำหรับผู้ประกอบกิจการโรงงานที่ตั้งอยู่ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งแล้ว ยังเป็นปัญหาสำหรับผู้ประกอบกิจการโรงงานที่ตั้งอยู่ภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม (ทั้งของเอกชนและของหน่วยงานของรัฐ) ตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมที่มีอยู่เป็นจำนวนมากอีกด้วย ส่วนปัญหาที่ ๒ และปัญหาที่ ๓ ที่กระทรวงอุตสาหกรรมถามมานั้น เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับ “เขตประกอบการอุตสาหกรรม” แต่เพียงอย่างเดียว

อนึ่ง ปัญหาของกระทรวงอุตสาหกรรมที่ถามมาในข้อนี้ เป็นที่สังเกตว่า กระทรวงอุตสาหกรรมถามมาเพียงว่า ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ หรือภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม มีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ หรือไม่ แต่อันที่จริงแล้วปัญหาของมาตรา ๓๐ นั้น เป็นปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตการบังคับการตามกฎหมายโรงงานสำหรับโรงงานที่ตั้งอยู่ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมและภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม ทั้งสำหรับผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ และผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ทั้งสองจำพวก และเป็นปัญหาเกี่ยวกับผลบังคับที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ทั้งตามมาตรา ๑๓ และตามบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ของกฎหมายโรงงานอีกด้วย ฉะนั้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของกระทรวงอุตสาหกรรม นอกจากจะให้ความเห็นเกี่ยวกับมาตรา ๑๓ ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้ถามมาแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) จะให้ข้อวินิจฉัยปัญหาข้อนี้ของกระทรวงอุตสาหกรรมโดยครอบคลุมไปถึงบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ของกฎหมายโรงงานด้วย

บทบัญญัติมาตรา ๓๐^๔ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ วรรคหนึ่งและ

^๔ มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ท้องที่ใด

ท้องที่หนึ่งเป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรมได้ การประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ หรือโรงงานจำพวกที่ ๓ ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามวรรคหนึ่ง หรือเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบตามมาตรา ๑๑ หรือได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๒ แล้วแต่กรณี แต่การประกอบกิจการโรงงานดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา ๓๒ (๑) และบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวกับการควบคุม การประกอบกิจการโรงงานตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ถือเสมือนเป็นผู้แจ้งหรือผู้รับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี

เมื่อได้กำหนดให้ท้องที่ใดเป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรมหรือจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแล้ว รัฐมนตรีอาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้บริเวณโดยรอบเขตประกอบการอุตสาหกรรมหรือนิคมอุตสาหกรรมภายในระยะที่กำหนดเป็นเขตห้ามประกอบกิจการโรงงานโดยเด็ดขาด หรือจะอนุญาตให้ประกอบกิจการได้เฉพาะโรงงานบางประเภท ชนิดหรือขนาดใดก็ได้

“ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรมได้ การประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ หรือโรงงานจำพวกที่ ๓ ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามวรรคหนึ่ง หรือเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบตามมาตรา ๑๑ หรือได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๒ แล้วแต่กรณี แต่การประกอบกิจการโรงงานดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา ๓๒ (๑) และบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวกับการควบคุมการประกอบกิจการโรงงานตามพระราชบัญญัตินี้โดยให้ถือเสมือนเป็นผู้แจ้งหรือผู้รับใบอนุญาตแล้วแต่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ”

ก่อนอื่น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ขอให้ข้อสังเกตเป็นหลักการเบื้องต้นว่า บทบัญญัติมาตรา ๓๐ ดังกล่าวนั้นเป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นการยกเว้นจากบทบัญญัติอื่นๆ ของพระราชบัญญัติโรงงานฯ โดยเป็นบทบัญญัติที่มีความมุ่งหมายในการส่งเสริมและสนับสนุนให้การประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรมรวมตัวอยู่ในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง เพื่อให้การควบคุมการประกอบกิจการโรงงานตามมาตรา ๘ เป็นไปอย่างเหมาะสม เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหรือความปลอดภัยของสาธารณชนฯลฯ และในขณะเดียวกันก็ให้ความสะดวกแก่ผู้ประกอบการโรงงานจำพวกที่ ๒ และโรงงานจำพวกที่ ๓ ที่ตั้งอยู่ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมหรือภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายบางประการตามที่มาตรา ๓๐ วรรคสอง ระบุไว้ และดังนั้น โดยที่บทบัญญัติมาตรา ๓๐ นี้เป็นข้อยกเว้นของบทบัญญัติทั่วไปของกฎหมายโรงงานนี้เอง การตีความหรือการเข้าใจความหมายของมาตรา ๓๐ จึงมีลักษณะจำกัดอยู่ภายในถ้อยคำและตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๓๐ เท่านั้น

สาระสำคัญของความในวรรคสองของมาตรา ๓๐ ดังกล่าวข้างต้นได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนโดยอาจสรุปได้ว่า ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมและภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม การประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบตามมาตรา ๑๑ และการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ให้ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๒ ทั้งนี้ โดยการประกอบกิจการโรงงานทั้งจำพวกที่ ๒ และจำพวกที่ ๓ ยังต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายระบุไว้ ๔ ประการ คือ (๑) กฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ (๒) ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ (๓) ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา ๓๒ (๑) และ (๔) บทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวกับการควบคุมการประกอบกิจการโรงงาน โดยมาตรา ๓๐ วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ด้วยว่า ให้ผู้ประกอบการโรงงานดังกล่าวถือเสมือนเป็นผู้แจ้งตามมาตรา ๑๑

วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า

(๑) กรณีสำหรับโรงงานจำพวกที่ ๒^๙ ซึ่งได้แก่ โรงงานประเภทชนิดและขนาดที่เมื่อจะประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบก่อนนั้น มาตรา ๓๐ บัญญัติให้การประกอบกิจการโรงงานดังกล่าวได้รับยกเว้นไม่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบตามมาตรา ๑๑^{๑๐} แต่เนื่องจากบทบัญญัติตามมาตรา ๑๑ มีบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่ให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบอยู่ ๒ กรณี คือ ในวรรคหนึ่งและวรรคห้า โดยในวรรคหนึ่ง เป็นการแจ้งในกรณีที่จะเริ่มประกอบกิจการโรงงาน และในวรรคห้า เป็นการแจ้งในกรณีที่มีการเลิก การโอน การให้เช่าหรือการให้เช่าซื้อโรงงาน และบทบัญญัติมาตรา ๓๐ วรรคสอง ก็มีได้ระบุให้ชัดเจนว่า การยกเว้นการแจ้งตามมาตรา ๑๑ นั้น เป็นการยกเว้นทั้งสองวรรค คือ ทั้งวรรคหนึ่งและวรรคห้า หรือจะยกเว้นให้เฉพาะการแจ้งตามวรรคหนึ่งเพียงวรรคเดียว ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) จะให้ความเห็นแยกออกเป็น ๒ ประเด็น คือ ประเด็นตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง และประเด็นตามมาตรา ๑๑ วรรคห้า

(สำหรับโรงงานจำพวกที่ ๒) หรือเป็นผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ (สำหรับโรงงานจำพวกที่ ๓) แล้วแต่กรณี ในปัญหาที่ ๑ นี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) จะแยกข้อวินิจฉัยปัญหาข้อนี้ออกเป็น ๒ ประการดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นคือ (ก) ประการแรก เป็นข้อวินิจฉัยเกี่ยวกับขอบเขตการยกเว้นจากบทบัญญัติอื่น ๆ โดยทั่วไปของกฎหมายโรงงานที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ และจำพวกที่ ๓ ได้รับตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง และ (ข) ประการที่สอง เป็นข้อวินิจฉัยเกี่ยวกับการยกเว้นผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ในการปฏิบัติเฉพาะตามมาตรา ๑๓ ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้ถามมา

(ก) ข้อวินิจฉัยเกี่ยวกับขอบเขตการยกเว้นจากบทบัญญัติอื่น ๆ โดยทั่วไปของกฎหมายโรงงาน ในการวินิจฉัยเรื่องนี้ เนื่องจากมาตรา ๓๐ วรรคสอง ได้บัญญัติให้การยกเว้นแก่โรงงาน ๒ จำพวก คือ โรงงานจำพวกที่ ๒ และจำพวกที่ ๓ ซึ่งขอบเขตการยกเว้นและความหมายของบทมาตรานี้ที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับโรงงาน ๒ จำพวกนี้มีความแตกต่างกัน ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) จะแยกข้อพิจารณาออกเป็น ๒ ข้อ คือ กรณีสำหรับโรงงานจำพวกที่ ๒ กรณีหนึ่ง และกรณีสำหรับโรงงานจำพวกที่ ๓ อีกกรณีหนึ่ง

^๙ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๐} มาตรา ๑๑ ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ และประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว และเมื่อจะเริ่มประกอบกิจการโรงงานให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อน แบบและรายละเอียดที่ต้องแจ้งและแบบใบรับแจ้ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบรับแจ้งเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้แจ้งในวันที่ได้รับแจ้ง และให้ผู้แจ้งประกอบกิจการโรงงานได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้ง

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบในภายหลังว่าการแจ้งตามวรรคหนึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้แจ้งแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับคำสั่งดังกล่าว

การเลิกประกอบกิจการ การโอน การให้เช่าหรือการให้เช่าซื้อโรงงานจำพวกที่ ๒ ผู้ประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ดำเนินการดังกล่าว

ประเด็นตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง บทบัญญัติมาตรา ๓๐ วรรคสองประกอบกับ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ได้ใช้ถ้อยคำที่มีความหมายชัดเจนแล้วว่า ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวก ที่ ๒ ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๑๑ คือ ไม่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเมื่อเริ่มประกอบ กิจการโรงงาน โดยถือเสมือนว่าเป็นผู้แจ้งแล้ว ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องให้ความเห็นแต่อย่างใด

ประเด็นตามมาตรา ๑๑ วรรคห้า ในประเด็นนี้ ถ้าหากพิจารณาเฉพาะเพียง มาตรา ๓๐ วรรคสอง และมาตรา ๑๑ วรรคห้า ก็ดูว่าจะไม่มีปัญหาอย่างไร เพราะเข้าใจได้ว่า เมื่อ ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ เลิก โอน ให้เช่าหรือให้เช่าซื้อ ซึ่งเป็นการหยุดกิจการโรงงาน (เลิก)หรือเปลี่ยนผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจการโรงงาน(เลิก/โอน/ให้เช่า/ให้เช่าซื้อ)ตาม มาตรา ๑๑ วรรคห้าแล้วผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ก็จะได้รับยกเว้นตามบทบัญญัติ มาตรา ๓๐ วรรคสอง โดยถือเสมือนว่าเป็นผู้แจ้งแล้วด้วย แต่เมื่อพิจารณาไปถึงบทบัญญัติมาตรา ๓๓^{๑๑}ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ จะต้อง

^{๑๑} มาตรา ๓๓ ถ้าโรงงานจำพวกที่ ๒ หรือโรงงานจำพวกที่ ๓ หยุดดำเนินงานติดต่อกันเกิน กว่าหนึ่งปี ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ แล้วแต่ กรณี ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันพ้นกำหนดหนึ่งปี ถ้าบุคคลดังกล่าว ตามวรรคหนึ่งประสงค์จะประกอบกิจการโรงงานต่อไปให้แจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนเริ่ม ประกอบกิจการและถ้าเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่เสียก่อน แล้วจึงประกอบกิจการโรงงานได้

ในการให้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ต่อไปนั้น ให้นำมาตรา ๑๕ วรรคสอง และ มาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่มาตรา ๓๐ วรรคสอง ก็มีได้ระบุยกเว้นมาตรา ๓๓ ไว้ให้ โดยมาตรา ๓๓ เป็นบทบัญญัติที่บัญญัติให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ที่หยุดดำเนินงานติดต่อกันเกินกว่า ๑ ปี มี หน้าที่ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันพ้นกำหนดหนึ่งปี (วรรคหนึ่ง) และหากผู้ประกอบกิจการโรงงานดังกล่าวประสงค์จะประกอบกิจการโรงงานต่อไปก็ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนเริ่มประกอบกิจการโรงงานต่อไปด้วย (วรรคสอง) ฉะนั้น จึงมีปัญหว่า ถ้าหาก เข้าใจว่ามาตรา ๓๐ วรรคสอง ได้บัญญัติยกเว้นการแจ้งการเลิก การโอนฯลฯ ตามมาตรา ๑๑ วรรคห้า แต่ไม่ ยกเว้นการแจ้งตามมาตรา ๓๓ เพราะมาตรา ๓๐ วรรคสอง ไม่ได้ระบุมาตรา ๓๓ ให้ได้รับการยกเว้น ซึ่งความ เข้าใจโดยนัยเช่นนี้ ก็จะมีปัญหาขัดแย้งกันว่า เพราะเหตุใดมาตรา ๓๐ วรรคสอง จึงยกเว้นให้ผู้ประกอบกิจการ โรงงานจำพวกที่ ๒ ไม่ต้องแจ้งการเลิก การโอนฯลฯ กิจการโรงงาน (ตามมาตรา ๑๑) แต่กลับไม่ยกเว้นการ แจ้งการหยุดดำเนินงานติดต่อกันเกินกว่า ๑ ปีและแจ้งการเริ่มประกอบกิจการโรงงานครั้งใหม่ (ตามมาตรา ๓๓)

ในปัญหาดังกล่าวนี้นี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้ พิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อพิจารณาถ้อยคำในมาตรา ๓๐ วรรคสอง แล้ว จะเห็นได้ว่า ในเมื่อบทบัญญัติมาตรา ดังกล่าว ซึ่งเป็นบทบัญญัติยกเว้นจากหลักการทั่วไปของกฎหมายซึ่งจะต้องตีความโดยเคร่งครัด ไม่ได้ระบุ มาตรา ๓๓ (การแจ้งการหยุดดำเนินงานติดต่อกันเกินกว่า ๑ ปี) ไว้ให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ได้รับการยกเว้นไว้ จึงต้องเข้าใจว่า มาตรา ๓๐ วรรคสอง ไม่มีความมุ่งหมายจะให้ผู้ประกอบกิจการโรงงาน จำพวกที่ ๒ ได้รับยกเว้นการแจ้งตามมาตรา ๓๓ นอกจากนี้ เมื่อได้พิจารณาถึงเจตนารมณ์ของมาตรา ๓๓ ที่ กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเมื่อโรงงานจำพวกที่ ๒ หยุด ดำเนินงานติดต่อกันเกินกว่า ๑ ปีนั้น ก็เพื่อที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะได้ทราบถึงความต่อเนื่องของการประกอบ กิจการโรงงานซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบและควบคุมการประกอบกิจการของโรงงานให้เป็นไปโดย

ปฏิบัติตามของกฎหมายและข้อกำหนดในกฎกระทรวง อีกทั้งยังจะมีผลเกี่ยวพันกับเรื่องการชำระค่าธรรมเนียมรายปี^{๑๒} ซึ่งผู้ประกอบการกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ มีหน้าที่จะต้องชำระเพื่อการประกอบกิจการโรงงาน ตามมาตรา ๔๓^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ ด้วย แม้ว่าผู้ประกอบการกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ จะไม่ต้องได้รับใบอนุญาตเช่นเดียวกับผู้ประกอบการกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ก็ตาม

ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) จึงเห็นว่า ผู้ประกอบการกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ หรือภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม เมื่อหยุดดำเนินงานติดต่อกันเกินกว่าหนึ่งปี จึงยังคงมีหน้าที่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ ส่วนการยกเว้นการแจ้งตามมาตรา ๑๑ วรรคห้า (ซึ่งได้แก่การเลิก การโอนฯลฯ) นั้น แม้จะเข้าใจความหมายว่าผู้ประกอบการกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ไม่ต้องแจ้งตามความในถ้อยคำในมาตรา ๓๐ วรรคสอง แต่ความเข้าใจความหมายดังกล่าว ก็จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายประการใด เพราะในทางปฏิบัติแล้ว ถ้าหากผู้ประกอบการกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ประสงค์จะให้ตนเองต้องพ้นจากภาระหน้าที่และการชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ผู้ประกอบการกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ก็คงจะต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเพื่อประโยชน์ของตนเอง

(๒) กรณีสำหรับโรงงานจำพวกที่ ๓^{๑๔} ซึ่งได้แก่ โรงงานประเภทชนิด และขนาด ที่การตั้งโรงงานจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้นั้น มาตรา ๓๐ บัญญัติให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒^{๑๕} คือ

ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งโรงงานก่อนได้รับใบอนุญาต

การยื่นคำขอรับใบอนุญาตและขั้นตอนการพิจารณาและระยะเวลาในการพิจารณา

ถูกต้องตามบทบัญญัติ

^{๑๒} ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติเรื่องค่าธรรมเนียมไว้ ๒ ประเภทด้วยกัน คือ (๑) ค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๖ ซึ่งได้แก่ ค่าธรรมเนียมคำขอ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตหรือใบอนุญาตขยายโรงงาน ค่าธรรมเนียมใบแทนใบอนุญาตและค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาต และ (๒) ค่าธรรมเนียมรายปีตามมาตรา ๔๓

^{๑๓} มาตรา ๔๓ ผู้ประกอบการกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ และโรงงานจำพวกที่ ๓ ต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงตลอดเวลาที่ยังประกอบกิจการ ถ้ามิได้เสียค่าธรรมเนียมภายในเวลาที่กำหนดให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละห้าต่อเดือน และถ้ายังไม่ยินยอมเสียค่าธรรมเนียมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดการประกอบกิจการไว้จนกว่าจะได้เสียค่าธรรมเนียมและเงินเพิ่มครบจำนวน และให้นำมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^{๑๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๕} มาตรา ๑๒ ผู้ประกอบการกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าวและประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา ๓๒

ออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตร้องขอหนังสือรับรองก่อนออกใบอนุญาต ถ้าการพิจารณาเบื้องต้นเพียงพอที่จะอนุมัติในหลักการได้ ให้ผู้อนุญาตออกหนังสือรับรองให้โดยสงวนส่วนที่พิจารณาไม่แล้วเสร็จได้ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการออกใบอนุญาตให้ผู้มีอำนาจอนุญาตพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว และประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา ๓๒ ถ้ากรณีใดยังมีได้มีหลักเกณฑ์กำหนดไว้ให้พิจารณาโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของบุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงานหรือเป็นกรณีที่ต้องปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา ๓๒ ในการนี้จะกำหนดเงื่อนไขที่ผู้ประกอบการกิจการโรงงานจะต้องปฏิบัติเป็นพิเศษไว้ในใบอนุญาตก็ได้ผู้ประกอบการโรงงานดังกล่าวได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง โดยถือเสมือนว่าเป็นผู้รับใบอนุญาตแล้ว

ปัญหามีอยู่ว่า การที่มาตรา ๓๐ บัญญัติยกเว้นให้ไม่ต้องได้รับอนุญาตโดยถือเสมือนว่าเป็นผู้รับใบอนุญาตแล้วนั้น จะมีความหมายเพียงใด คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) เห็นว่า ผลของการที่มาตรา ๓๐ ยกเว้นทำให้ผู้ประกอบการกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ได้รับอนุญาตโดยไม่ต้องขอ ย่อมมีผลทำให้ผู้ประกอบการกิจการโรงงานดังกล่าวได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ ด้วย เช่น มาตรา ๑๕ (เรื่อง การขอต่ออายุใบอนุญาต) มาตรา ๑๘ (เรื่อง การขออนุญาตขยายโรงงาน) มาตรา ๒๐ (เรื่อง การยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต) มาตรา ๒๑ (เรื่อง การขอรับโอนใบอนุญาตในกรณีที่มีการโอนการประกอบกิจการโรงงาน การให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือขายโรงงาน) มาตรา ๒๒ (เรื่อง การขอรับโอนใบอนุญาตในกรณีผู้รับใบอนุญาตตาย) มาตรา ๒๓ (เรื่อง การแสดงใบอนุญาต) และมาตรา ๒๕ (เรื่อง การยื่นคำขอรับใบแทนในกรณีใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลาย) เป็นต้น รวมทั้งการได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมคำขอ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ค่าธรรมเนียมขยายโรงงาน ฯลฯ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖ ด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ยังคงต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ อยู่ ตามที่ได้ให้ความเห็นไว้แล้วในประเด็นเบื้องต้นข้อที่ ๓ รวมทั้งต้องเสียค่าธรรมเนียมรายปีสำหรับการดำเนินการกิจการโรงงานตามมาตรา ๔๓ ด้วย ทั้งนี้ โดยถือเสมือนเป็น “ผู้รับใบอนุญาต” ตามที่มาตรา ๓๐ วรรคสองกำหนดไว้

ปัญหาที่อาจมีขึ้นได้สำหรับบทบัญญัติบางมาตรา ก็คือ ผู้ประกอบการกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ใน “เขตประกอบการอุตสาหกรรม” จะมีหน้าที่ประการใดในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ผู้ประกอบการกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แต่มิได้บัญญัติให้ผู้ประกอบการกิจการโรงงานต้องมาแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เช่น มาตรา ๑๘ (การขยายโรงงานต้องได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต) หรือมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ (การโอนใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งผู้รับโอนหรือทายาทต้องมาขอใบอนุญาตภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ถือว่ามี การ

เลิกประกอบกิจการโรงงาน หรือภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับใบอนุญาตตาย) หรือในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ต้องมาแจ้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงบางประการที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานไม่เคยแจ้งมาก่อนเนื่องจากได้รับการยกเว้นไม่ต้องมาขอใบอนุญาต เช่น มาตรา ๑๙ (การเพิ่มจำนวนหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรหรือการเพิ่มเนื้อที่หรือการก่อสร้างอาคารเพิ่ม) หรือมาตรา ๒๔ (การเปลี่ยนชื่อโรงงาน) ในปัญหานี้ มาตรา ๓๐ วรรคสองมิได้กำหนดให้ชัดเจน ดังนั้น จึงไม่มีความแน่ชัดว่า ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ จะต้องมาแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่ เพราะมาตรา ๓๐ วรรคสองบัญญัติแต่เพียงว่าการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ให้ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๒ โดยให้ถือเสมือนว่าเป็นผู้รับใบอนุญาตแล้วเท่านั้น ดังนั้น เพื่อแก้ไขความไม่ชัดเจนในถ้อยคำของมาตรา ๓๐ และเพื่อประโยชน์แก่การกำกับดูแลโรงงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๓๕ ถึงมาตรา ๔๒ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) เห็นว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมอาจออกกฎกระทรวงโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ (๗) หรือ (๘) กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ที่อยู่ในเขตประกอบการอุตสาหกรรมหรือในเขตนิคมอุตสาหกรรม ต้องมาแจ้งข้อมูลเหล่านี้ต่อทางราชการไว้

นอกจากนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมยังจะต้องคำนึงข้อเท็จจริงด้วยว่า ไม่ว่าโรงงานที่ตั้งอยู่ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม จะเป็นโรงงานจำพวกที่ ๒ หรือจำพวกที่ ๓ หรือแม้แต่โรงงานจำพวกที่ ๑ เอง ก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงจำพวกได้เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ประกอบกิจการโรงงานได้ทำการเปลี่ยนแปลงขนาดของเครื่องจักรและ/หรือจำนวนคนงานที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานใช้ในการประกอบกิจการ ทั้งนี้ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในประเด็นเบื้องต้นข้อที่ ๒ ซึ่งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงแล้ว ก็จะทำให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายและตามข้อกำหนดของกฎกระทรวงเพิ่มมากขึ้นจากเดิม เพราะมาตรา ๓๐ วรรคสอง ได้ให้สิทธิยกเว้นในการปฏิบัติตามกฎหมายโรงงานเพียงบางส่วนเกี่ยวกับการขอใบอนุญาตเท่านั้น ไม่ใช่เป็นการยกเว้นตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติโรงงานฯ ทั้งหมด ฉะนั้น การออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๘ เพื่อให้ผู้ประกอบการกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ซึ่งได้รับยกเว้นให้ได้รับอนุญาตไปแล้ว มีหน้าที่ต้องมาแจ้งข้อมูลแก่ทางราชการเพื่อประโยชน์แก่การควบคุมดูแลในด้านอนุรักษสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของสาธารณชนฯฯ ก็เป็นสิ่งที่ทางราชการพึงกระทำเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

(ข) ข้อวินิจฉัยเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ที่อยู่ในเขตประกอบการอุตสาหกรรมและภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมว่า จะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ หรือไม่ ในข้อนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๖) เห็นว่า ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ที่อยู่ในเขตประกอบการอุตสาหกรรมก็ดีหรือภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมก็ดี มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ เพราะมาตรา ๓๐ วรรคสอง มิได้ระบุงยกเว้นมาตรา ๑๓ ไว้ และมาตรา ๑๓ ก็มีใช้เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการมีใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒

มาตรา ๑๓ บัญญัติว่า “ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ ถ้าประสงค์จะเริ่มประกอบกิจการโรงงานในส่วนหนึ่งส่วนใด ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันเริ่มประกอบกิจการโรงงาน ถ้าจะมีการทดลองเดินเครื่องจักรก่อนการเริ่มประกอบกิจการโรงงานตามวรรคหนึ่ง ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งวัน เวลา และระยะเวลาการทดลองเดินเครื่องจักรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบไม่น้อยกว่าสิบห้าวันด้วย

หลักเกณฑ์และระยะเวลาที่อาจใช้เพื่อการทดลองเดินเครื่องจักรให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” จะเห็นได้ว่า มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการเริ่มประกอบกิจการแม้ว่าการเริ่มประกอบกิจการนั้นจะเป็นการเริ่มประกอบกิจการเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของกิจการก็ตาม ผู้รับใบอนุญาต ซึ่งย่อมมีความหมายรวมทั้งผู้ถือเสมือนผู้รับใบอนุญาตตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐ วรรคสองด้วย จะต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน และในวรรคสองของมาตรา ๑๓ เอง ยังได้กำหนดต่อไปว่า ถ้ามีการทดลองเดินเครื่องจักรก่อนการเริ่มประกอบกิจการโรงงาน ผู้รับใบอนุญาตฯลฯ ก็ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน ด้วย

นอกจากนั้น กฎกระทรวงที่ออกตามความในวรรคสามของมาตรา ๑๓ ซึ่งได้แก่งฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๓๕)ฯ ก็ยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการทดลองเดินเครื่องจักรไว้ด้วย^{๑๖} ว่า ในการทดลองเดินเครื่องจักรผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ จะต้องจัดทำบันทึกมีรายการแสดงวันเริ่มทดลองเดินเครื่องจักร ปริมาณของพลังงานที่ใช้ วัตถุดิบที่ใช้ในการทดลอง และผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ โดยให้เก็บรักษานับตั้งแต่วันที่ ๓ ที่ตั้งโรงงานให้พร้อมสำหรับการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) เห็นว่าหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๑๓^{๑๗} และกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๓ วรรคสาม เป็นบทบัญญัติที่มีความมุ่งหมายเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบกิจการโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงานฯ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายโรงงานโดยทั่วๆ ไป และอยู่นอกเหนือขอบเขตของการยกเว้นเพื่อความสะดวกในการรับอนุญาตตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง ดังนั้น ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ที่อยู่ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ หรือภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งถือเสมือนว่าเป็นผู้รับใบอนุญาต จึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม

^{๑๖} ข้อ ๓ ในการทดลองเดินเครื่องจักร ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดทำบันทึกมีรายการแสดงวันเริ่มทดลองเดินเครื่องจักร ปริมาณของพลังงานที่ใช้ วัตถุดิบที่ใช้ในการทดลอง และผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ โดยให้เก็บรักษานับตั้งแต่วันที่ ๓ ที่ตั้งโรงงานให้พร้อมสำหรับการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่

^{๑๗} มาตรา ๑๓ ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ ถ้าประสงค์จะเริ่มประกอบกิจการโรงงานในส่วนหนึ่งส่วนใด ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันเริ่มประกอบกิจการโรงงาน ถ้าจะมีการทดลองเดินเครื่องจักรก่อนการเริ่มประกอบกิจการโรงงานตามวรรคหนึ่ง ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งวัน เวลา และระยะเวลาการทดลองเดินเครื่องจักรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบไม่น้อยกว่าสิบห้าวันด้วย หลักเกณฑ์และระยะเวลาที่อาจใช้เพื่อการทดลองเดินเครื่องจักรให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) จึงเห็นว่า ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ที่อยู่ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ หรือภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ และบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งไม่ตรงกับความเห็นของทั้งฝ่ายแรกและฝ่ายที่สองที่มีความเห็นร่วมกันว่า บทบัญญัติมาตรา ๑๓ นี้ให้ใช้สำหรับกรณีโรงงานที่จะต้องขอรับใบอนุญาตเท่านั้น

สำหรับปัญหาที่ ๒ ที่ว่า ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศกำหนดให้ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แล้วต่อมา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมจะประกาศยกเลิกเขตประกอบการอุตสาหกรรมแห่งนั้น ได้หรือไม่ หรือจะมีกรณีใดบ้างที่อาจประกาศยกเลิกได้

ในปัญหานี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า โดยที่การออกประกาศกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง^{๙๔} แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมที่จะพิจารณาดำเนินการได้ตามความเหมาะสม เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบกิจการของโรงงานอุตสาหกรรมให้มีการรวมตัวกันอยู่ในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งและเพื่อความสะดวกในการกำกับดูแลปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม ฉะนั้น หากต่อมาสภาพข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป หรือกรณีมีความจำเป็นอื่นใดเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมก็ย่อมมีอำนาจที่จะออกประกาศยกเลิกเขตประกอบการอุตสาหกรรมนั้นได้เช่นกัน

อย่างไรก็ตาม หากจะมีประกาศยกเลิกเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามที่ได้ประกาศไว้แล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) เห็นควรที่กระทรวงอุตสาหกรรมจะได้พิจารณาและคำนึงถึงผลที่จะตามมาภายหลังจากการประกาศยกเลิกเขตประกอบการอุตสาหกรรมไว้ด้วย เพราะการประกาศยกเลิกเขตดังกล่าวจะทำให้การยกเว้นตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ ของโรงงานจำพวกที่ ๒ และโรงงานจำพวกที่ ๓ ตามที่มาตรา ๓๐ วรรคสอง บัญญัติไว้ ต้องสิ้นสุดลงและต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังเช่นกรณีปกติ ตัวอย่างเช่น กรณีการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ซึ่งได้รับยกเว้นไม่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบตามมาตรา ๑๑ นั้น เมื่อมีการยกเลิกเขตประกอบการอุตสาหกรรมแล้ว ต่อไปเมื่อผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ จะเลิกประกอบกิจการ หรือโอน ให้เช่าหรือให้เช่าซื้อ ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ก็มีหน้าที่ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ หรือตัวอย่างสำหรับกรณีการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ซึ่งได้รับยกเว้นไม่ต้องรับอนุญาตตามมาตรา ๑๒^{๙๕} และถือเสมือนเป็นผู้รับใบอนุญาตนั้น เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศยกเลิก

^{๙๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

^{๙๕} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๕, ข้างต้น

เขตประกอบการอุตสาหกรรม ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ถ้าประสงค์จะประกอบกิจการโรงงานต่อไปก็ต้องมาแจ้งขออนุญาตตามกฎหมายโรงงาน ซึ่งในกรณีดังกล่าวมานี้ทางกระทรวงอุตสาหกรรมคงจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาการออกใบอนุญาต การตรวจสอบโรงงาน การเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาต และหลักเกณฑ์อื่น ๆ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายและให้สอดคล้องกับการยกเลิกเขตประกอบการอุตสาหกรรมในทางปฏิบัติด้วย

สำหรับปัญหาที่ ๓ ที่ว่า การประกาศกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง^{๒๐} รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมจะกำหนดเงื่อนไขเรื่องประเภทหรือชนิดของโรงงานที่จะให้ตั้งหรือขยาย หรือที่จะไม่ให้ตั้งหรือขยายไว้ในประกาศดังกล่าวได้หรือไม่ และจะประกาศกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมโดยมีกำหนดระยะเวลาไว้ด้วย ได้หรือไม่

ตามปัญหาที่กระทรวงอุตสาหกรรมถามมานี้ สามารถแยกออกได้เป็น ๒ ประเด็น คือ ประเด็นแรก การประกาศกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมจะกำหนดเงื่อนไขเรื่องประเภทหรือชนิดของโรงงานที่จะให้ตั้งหรือขยาย หรือที่จะไม่ให้ตั้งหรือขยายไว้ในประกาศดังกล่าวได้หรือไม่ และประเด็นที่สอง รัฐมนตรีจะประกาศกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมโดยมีกำหนดระยะเวลาไว้หรือไม่

ในประเด็นแรก คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) เห็นว่า ในการที่จะพิจารณาปัญหามาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง จำเป็นจะต้องพิจารณาควบคู่ไปกับมาตรา ๓๒ (๑) กล่าวคือ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจรัฐมนตรีในการประกาศกำหนดท้องที่ใดท้องที่หนึ่งให้เป็น "เขตประกอบการอุตสาหกรรม" ซึ่งจะมีผลตามที่มาตรา ๓๐ วรรคสองบัญญัติไว้ คือ การประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ หรือโรงงานจำพวกที่ ๓ ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรม ได้รับการยกเว้นจากบทบัญญัติตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ ฯลฯ แต่มาตรา ๓๒ (๑) เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจรัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี กำหนดจำนวนและขนาดของโรงงานแต่ละประเภทหรือชนิดที่จะให้ตั้งหรือขยาย หรือที่จะไม่ให้ตั้งหรือขยายในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ฯลฯ

การที่บทบัญญัติมาตราทั้งสองนี้กำหนดอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ คือ "รัฐมนตรี" หรือ "รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี" ไว้แตกต่างกัน ก็เนื่องมาจากลักษณะและความสำคัญของบทบัญญัติทั้งสองนั้นไม่เหมือนกัน กล่าวคือ การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓๒ (๑) ซึ่งเป็นอำนาจในการจำกัดจำนวน ขนาด ฯลฯ ของโรงงาน ไม่ให้ตั้งในเขตท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง ย่อมมีความสำคัญมากกว่าอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเพื่อให้ความสะดวกแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมโดยยกเว้นเกี่ยวกับการแจ้งข้อเท็จจริงบางประการหรือยกเว้นการขอรับใบอนุญาต ฯลฯ และดังนั้นเมื่อบทบัญญัติมาตรา ๓๒ (๑) ได้กำหนดอำนาจเกี่ยวกับการจำกัดจำนวน ขนาดของโรงงาน ฯลฯ ที่จะให้ตั้งในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งไว้โดยให้เป็นอำนาจของ "รัฐมนตรีโดยอนุมัติ

^{๒๐} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

คณะรัฐมนตรี” ไว้เป็นการเฉพาะและชัดแจ้งแล้ว ก็เป็นที่แน่ชัดว่า “รัฐมนตรี” จึงอาศัยอำนาจมาตรา ๓๐ วรรคสอง กำหนดเงื่อนไขเรื่องชนิดและประเภทของโรงงาน ที่จะให้ตั้งหรือขยาย ฯลฯ ในเขตประกอบการอุตสาหกรรมไม่ได้ และถ้ารัฐมนตรีประสงค์จะกำหนดจำกัดจำนวนและขนาดโรงงานเช่นนั้น ในเขตประกอบการอุตสาหกรรม รัฐมนตรีก็ต้องดำเนินการประกาศโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ (๑) กับมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ควบคู่กัน และจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่มาตรา ๓๒ (๑) กำหนดไว้ คือ รัฐมนตรีต้องประกาศกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรม รวมทั้งเงื่อนไขจำกัดประเภทหรือชนิดของโรงงาน ฯลฯ โดยได้รับอนุมัติคณะรัฐมนตรี และต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง ความปลอดภัยของประเทศหรือของสาธารณชนตามที่มาตรา ๓๒ กำหนดไว้ และถ้าคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในจังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดระยองตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาขึ้นในทำนองเดียวกันอีก กระทรวงอุตสาหกรรมก็น่าจะพิจารณากำหนด “เขตประกอบการอุตสาหกรรม” ตามมาตรา ๓๐ ไปพร้อม ๆ กับการพิจารณากำหนดประเภทหรือชนิด (ขนาดและจำนวน) ของโรงงานที่จะให้ตั้งหรือขยายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๒ (๑) ไปด้วย

ประเด็นที่สอง ที่ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมจะประกาศกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมโดยมีกำหนดระยะเวลาไว้ด้วย ได้หรือไม่ ปัญหานี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) เห็นว่า เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจประกาศยกเลิกเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ได้ ตามที่ได้วินิจฉัยไว้แล้วในปัญหาที่ ๒ ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมจึงสามารถประกาศกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมโดยมีกำหนดระยะเวลาไว้ด้วยได้เช่นเดียวกัน

กล่าวโดยสรุป คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) มีความเห็นในปัญหาตามข้อหารือของกระทรวงอุตสาหกรรม ดังนี้

๑. ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ที่อยู่ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ หรือภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ เพราะบทบัญญัติมาตรา ๓๐ บัญญัติยกเว้นให้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ เท่านั้น ไม่ได้รวมถึงกรณีตามมาตรา ๑๓ และนอกจากนั้น ผู้ประกอบกิจการโรงงานดังกล่าวยังต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ของกฎหมายโรงงานที่เกี่ยวกับการตรวจสอบ การควบคุมและการเสียค่าธรรมเนียมรายปีในการประกอบกิจการโรงงานอีกด้วย

๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจประกาศยกเลิกเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ ได้

๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมจะกำหนดเงื่อนไขเรื่องประเภทหรือชนิดของโรงงานที่จะให้ตั้งหรือขยาย หรือที่จะไม่ให้ตั้งหรือขยายไว้ในประกาศกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ไม่ได้ แต่หากประสงค์จะทำเช่นนั้น จะต้องอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ ควบคู่กันไป และนอกจากนี้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมสามารถประกาศกำหนดเขตประกอบการอุตสาหกรรมดังกล่าวโดยมีกำหนดระยะเวลาให้ยกเลิกได้ ด้วยเหตุผลโดยนัยเดียวกับปัญหาที่ ๒

ในการสุดท้าย คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) เห็นว่า โดยที่ปัญหาที่กระทรวงอุตสาหกรรมถามมาเกี่ยวกับบทบัญญัติมาตรา ๓๐ วรรคสอง นั้นมีความเกี่ยวพันถึงผู้ประกอบการโรงงานที่อยู่ภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมทั้งของเอกชนและของหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยที่มีเป็นจำนวนมากด้วย โดยกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย^{๒๑} ได้บัญญัติไว้ว่า การประกอบการโรงงานของผู้ประกอบอุตสาหกรรมภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เพียงแต่อำนาจหน้าที่ใน “การอนุญาต” ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานนั้น กฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยหรือผู้ซึ่งผู้ว่าการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมอบหมายเท่านั้น ฉะนั้น กระทรวงอุตสาหกรรมจึงสมควรจะแจ้งให้ผู้ว่าการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยทราบและทำความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตการบังคับใช้บทบัญญัติกฎหมายโรงงานตลอดจนอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายโรงงาน ภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมตามนัยที่ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้วินิจฉัยในครั้งนี้ด้วย

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๕๐

^{๒๑} มาตรา ๔๒ (พรบ.การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒) บรรดาการปลูกสร้างอาคาร การตั้งโรงงาน และการประกอบการโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร และกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง แต่การอนุญาตซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าการหรือผู้ซึ่งผู้ว่าการมอบหมาย